

Πέντε σχόλια για το Facebook (π. Μιλτιάδης Ζέρβας)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Οκτωβρίου 15, 2018

Ψάχνω τους φίλους μου στο Facebook

Όχι αυτούς που αποδέχθηκαν ένα αίτημα φιλίας στο smartphone τους, αλλά εκείνους που κάποτε γνώρισα στη γειτονιά, στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, στο στρατό, στη δουλειά· εκείνους που έπαιξα μαζί τους, που χάρηκα, μάλωσα, έκλαψα, εργάστηκα, γιόρτασα· αυτούς που στα πρόσωπά τους ψηλάφισα την παρουσία του Θεού στη ζωή μου.

Έντοπίζω τὰ ὀνόματά τους, ἐπιβεβαιώνω τὰ στοιχεῖά τους, μὰ δυσκολεύομαι νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω. Ἡ ὄψη τους εἶναι διαφορετικὴ. Οἱ φωτογραφίες πὺ ἐναλλάσσονται στὸ προφίλ τους, φανερώνουν γωνιὲς τῶν προσώπων τους ἄγνωστες σὲ μένα. Τὰ λόγια τους ἠχοῦν παράδοξα κι οἱ λέξεις τους δὲν συνταιριάζουν στὴ χροιά τῆς φωνῆς τους. Οἱ προωθήσεις τους μὲ κάνουν νὰ ἀπορῶ γιὰ τὸ πόσο λίγο ξέρω τί θεωροῦν σημαντικὸ καὶ τί ἀσήμαντο.

Εἶναι στ' ἀλήθεια ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα πὺ ἀγαπῶ ἢ οἱ ἔγχρωμες σκιὲς τοῦ διαδικτυακοῦ ἑαυτοῦ τους;

Ἐπιζητώντας τὸ like...

Ἐνα πλῆθος ἑτερόκλητων δημοσιεύσεων ἐμφανίζεται στὴν ὀθόνη. Εἰκόνες καὶ λέξεις προσπαθοῦν νὰ κερδίσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ χρήστη. Ὅχι μόνο τὸ ἐνδιαφέρον ἀλλὰ καὶ τὴ συμπάθεια. Θέλουν ν' ἀρέσουν στὸν θεατὴ-ἀναγνώστη τους. Μὰ καὶ κάτι περισσότερο: ἐπιδιώκουν ὁ παραλήπτης τοῦ μηνύματός τους, νὰ ἐκφράσει τὴν εὐμένειά του. Πῶς; Μ' ἓνα like.

Στὴ ζωὴ τὴν ἀληθινὴ, συχνὰ καταφάσκουμε σὲ πράγματα πὺ μᾶς ἀρέσουν, ἐνῶ ἄλλοτε ἐπιλέγουμε ἀκόμα καὶ νὰ ἀρνηθοῦμε κάποια ἀπὸ αὐτὰ τὰ εὐάρεστα. Ἡ ἀποδοχὴ μιᾶς θεώρησης ἐνεργεῖται σταδιακὰ μέσα ἀπὸ μιὰ διαδικασία στοχασμοῦ, διερεύνησης, συζήτησης. Στὴν ὀθόνη τῆς συσκευῆς ὅμως, ὑπάρχει μιὰ ἐπιτακτικὴ ἀπαίτηση τοποθέτησης: κάνε like, μὴν προσπερνᾶς.

Τούτη ἡ δημοσκοπικὴ διάσταση τῶν δημοσιεύσεων ἐγκαινιάζει ἓνα παιχνίδι ἀποδοχῆς καὶ ἀναγνώρισης μεταξὺ τῶν χρηστῶν τοῦ Facebook. Τὸ τί θὰ δημοσιεύσω

έξαρτάται καιρία από το τί τελικά άρέσει· από το ποιές άναρτήσεις συγκεντρώνουν την προσοχή και την άποδοχή τών πολλών· από τὰ παραγγέλματα τών καιρών· από το ποιές είναι οί κυρίαρχες τάσεις· από το «πού φυσά ο άνεμος».

Κατά κανόνα εύπρόσδεκτα γίνονται όσα δέν κουράζουν, έκείνα πού είναι εύκολα και άνάλαφρα. Έτσι κατανοεί κανείς γιατί **ή πλειοψηφία τών δημοσιεύσεων δέν κομίζει άπολύτως τίποτα, αλλά ύπηρετεί το άσήμαντο και το γυαλιστερό.**

Χρειάστηκε το Facebook για να καταφανεί πώς ή έποχή μās καλεί να έκφράσουμε την εύαρέσκειά μας σε όλα έκείνα, πού είναι άνίκανα να μās συγκινήσουν άληθινά.

Κουνοποίηση τής τοποθεσίας σας...

Ο άνθρωπος έχει ανάγκη ν' άναγνωρίζεται, να καταθέτει το στίγμα του. Κάθε πρόσωπο συνειδητά ή και άσυνειδητα δηλώνει με τρόπους πολλούς ότι ύπάρχει· ότι άξίζει οί άλλοι να του δώσουν σημασία και προσοχή. Τουτό φαίνεται πολυ χαριτωμένα στα παιδιά, πού άλλοτε με άταξίες, άλλοτε με πολυλογία, άλλοτε με κλάματα και ύπερβολές προσπαθούν να κερδίσουν το ένδιαφέρον τών μεγάλων.

Όταν όμως ο άνθρωπος ώριμάζει καλείται να μεταποιήσει τούτη την ανάγκη τής άναγνώρισης από παιχνίδισμα σε έργο δημιουργικό. Τα χέρια κι ή ψυχή πλάθουν και ποιούν, και τὰ γεννήματά τους, από τη μία μαρτυρούν το ποιός είναι κανείς και τί άξίζει, από την άλλη προσκαλούν τους γύρω σε σχέση και κοινωνία.

Έδω άκριβώς είναι πού τὰ μέσα κοινωνικής δικτύωσης εισάγουν έναν ιδιότυπο παλιμπαιδισμό. Προτείνουν να προβάλεις τον έαυτό σου, όχι στο φάσμα τής δημιουργικότητάς σου, αλλά στο πλαίσιο τής πεζής καθημερινότητας.

Έπιλογές τυποποιημένες: νοιώθω, βλέπω, διαβάζω, άκούω, πίνω, τρώω, παίζω, πηγαίνω... μ' ένα μόνο κλίκ. Διαφορετικά διηγούμαι την ιστορία μου live: Αγοράζω καφέ στο τάδε κατάστημα και κοινοποιώ την τοποθεσία μου· βρίσκομαι στον έργασιακό μου χώρο και έκφράζω έμμεσα ή άμεσα με μια άνάρτηση πώς ή δουλειά μου μου είναι άδιάφορη· τρώω το μεσημεριανό μου και φωτογραφίζω το πιάτο μου· άφιερώνω λίγο χρόνο στο παιδί μου και έκθέτω το χαμόγελο τής εύγνωμοσύνης του.

Το παιχνίδι τουτό κορυφώνεται τελικά στις διακοπές. Τότε «οφείλω» να γνωστοποιήσω στον κάθε «φίλο» μου, με κάθε λεπτομέρεια, με λόγια και εικόνες, πόσο τέλεια ξοδεύω τις ήμέρες μου, μπās και πείσω τον έαυτό μου πώς περνάω καλά, ίσως άκόμα πώς ζω έτσι όπως άξίζει σε άνθρωπο.

Πίσω από το πλήθος τών δημοσιεύσεων, από τις φωτογραφίες τις γελαστές, από τὰ εύθυμα ποσταρίσματα, από τὰ αίτήματα και τις άποδοχές κάποιας φιλίας, άν

προσέξουμε καλά, θα διακρίνουμε πώς ο άνθρωπος του Facebook αναζητά μια ζωή αληθινή, έναν έαυτο γνήσιο, σχέσεις που ν' αξίζουν, απαντήσεις στα καίρια. **Μήπως όμως ψάχνει μ' ένα μέσο, που είναι έτσι φτιαγμένο, ώστε να ταξιδεύει τον άνθρωπο μακριά από εκείνα που έχουν σημασία και νόημα;**

Θραύσματα λόγων κάτω από μια ανάρτηση

Ίδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι δημοσιεύσεις εκείνες, οι οποίες οδηγούν τον αναγνώστη στο να αναλάβει κόπο συγγραφής και κατάθεσης γνώμης και άποψης, για τα όσα η αρχική ανάρτηση υποστηρίζει. Να προσθέσει δηλαδή ένα σχόλιο κάτω από μια δημοσίευση. Αυτή η άμεσότητα του διαλόγου μεταξύ προσώπων, τα όποια συχνά δεν γνωρίζονται, που τους χωρίζουν αποστάσεις τοπικές ή ιδεολογικές, τα όποια πιθανόν δεν έχουν άλλες ευκαιρίες να μετέχουν σε κάποιο δημόσια συζήτηση, είναι πραγματικά μια μεγάλη ευκαιρία. Το Facebook θα μπορούσε να μάς κάνει να αγαπήσουμε τον διάλογο και την επικοινωνία.

Κι όμως η προσδοκία όχι απλά μένει τραγικά ανεκπλήρωτη, αλλά τούναντίον έδραιώνεται ή στάση πώς **δεν αξίζει να μετέχει κανείς σε τέτοιους διαλόγους**. Πόσο συχνά συμβαίνει κάτω από σημαντικά κείμενα, να κατατίθεται ένας όρυμαγδός σχολίων, που εκτείνεται από την αυτοδοξαστική πολυλογία μέχρι την απροκάλυπτη επιθετικότητα;

Τούτο ίσως συμβαίνει γιατί η έλλειψη της κατά πρόσωπο επικοινωνίας επιτρέπει πιο εύκολα τις αποκλίσεις. Ίσως ακόμα, γιατί μια όθονη, όσο κι αν χρησιμοποιείται ως επιφάνεια γραφής, ποτέ δεν πάυει να είναι κι ένας καθρέφτης που αντανακλά το είδωλό μας, **υπηρετώντας την ώραίοπάθεια και τον ναρκισσισμό του καθενός από εμάς**.

Οι νησίδες των λέξεων και των εικόνων

Μέσα στο πέλαγος των δημοσιεύσεων του Facebook αισθάνεσαι συχνά ναυαγισμένος. Ξεκίνησες ένα ταξίδι (έστω μπροστά σε μια όθονη) κι άξαφνα έχεις βρεθεί ανάμεσα στον κίνδυνο να σε καταποντίσει ένα τεράστιο **κύμα άσημαντότητας**. Γι' αυτό όταν συναντίεσαι με κείμενα και εικόνες που έχουν κάτι να σου πούν, αυτά μοιάζουν με νησίδες σωτήριες.

Είναι αλήθεια πώς υπάρχουν πολλά πρόσωπα, που έχουν εμπνευστεί από το μέσο αυτό και τις δυνατότητές του, χρησιμοποιώντας το για να κοινωνήσουν σκέψεις, αισθήματα, οραματισμούς, με ένα τρόπο εύρηματικό κι απαιτητικό, αληθινό και σπουδαίο.

Ναί, οφείλουμε να το πούμε: γίνεται να καταθέσεις την ψυχή σου και στο ψυχρό

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

κρύσταλλο μιᾶς όθόνης, όπως παλαιότερα άλλοι τήν κατέθεσαν στήν πέτρα καί στο μάρμαρο, στόν πάπυρο καί στο χαρτί.

Άρκεϊ νά μὴν ξεγελαστεῖς καί πιστέψεις, πώς ή όθόνη εἶναι ή ἴδια σου ή ψυχή.

(Από το περιοδικό "Πειραϊκή Εκκλησία" τχ 306, Σεπ. 2018)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: "[Αντίφωνο](#)")